

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud rozhodl v senátu složeném z předsedy a soudců JUDr. Bohumila Dvořáka a soudců JUDr. Davida Vláčila a JUDr. Františka Ištvánka v právní věci žalobce **M. B.** narozeného **██████████** bytem v **██████████** zastoupeného JUDr. Petrou Carvanovou, advokátkou se sídlem v Kladně, Huťská 1383, proti žalované **České republice – Ministerstvu spravedlnosti**, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 424/16, zastoupené Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových se sídlem v Praze 2, Rašínovo nábřeží 390/42, o náhradu škody, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 23 C 135/2013, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 5. 2018, č. j. 15 Co 29/2018-338, t a k t o:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 5. 2018, č. j. 15 Co 29/2018-338, se ve výroku II, o nákladech odvolacího řízení a dále ve výroku I, pokud jím byl potvrzen výrok II rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 16. 6. 2017, č. j. 23 C 135/2013-260, v rozsahu nároku na zaplacení 780 0000 Kč s příslušenstvím představujícího zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou vydáním nezákonného rozhodnutí o sdělení obvinění, **zrušuje** a v tomu odpovídajícím rozsahu **se věc vrací** Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení, jinak se dovolání žalobce **odmítá**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobce se domáhal konstatování průtahů v trestním řízení soudním, vedeném naposledy u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec pod sp. zn., **██████████** (dále jen „posuzované řízení“), konstatování nezákonnosti vyšetřovací vazby, nezákonnosti

nařízení a provedení domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor a neoprávněnosti odposlechu telefonních hovorů. Za vzniklou nemajetkovou újmu žalobce požadoval zaplatit 1 000 000 Kč s příslušenstvím a dále se dožadoval též náhrady škody ve výši 1 476 617 Kč s příslušenstvím, jejíž jednotlivé složky podrobněji specifikoval.

2. Obvodní soud pro Prahu 2 (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 16. 6. 2017, č. j. 23 C 135/2013-260, vyslovil, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 220 079 Kč s příslušenstvím (výrok I), ve zbývající části, kterou se žalobce po žalované domáhal zaplacení částky 1 852 743 Kč s příslušenstvím, žalobu zamítl (výrok II). Žalobu, pokud se jí žalobce domáhal, aby soud konstatoval, že průtahy v řízení vedeném proti žalobci u Krajského soudu v Ústí na Labem, pobočka v Liberci, pod sp. zn. [REDAKCE] došlo k zásahu do jeho práva na spravedlivý proces zaručeného v článku 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, že neoprávněným vzetím do vyšetřovací vazby došlo k porušení jeho práva na osobní svobodu, zaručenou v čl. 8 Listiny základních práv a svobod, že neoprávněným nařízením a provedením domovní prohlídky a jiných prostor došlo k porušení jeho práva na nedotknutelnost obydlí, zaručeného v čl. 12 Listiny základních práv a svobod a že neoprávněným odposloucháváním telefonních hovorů došlo k porušení jeho práva na tajemství zpráv podávaných telefonem, zaručeného v čl. 13 Listiny základních práv a svobod, zamítl (výrok III). Řízení, co do částky 283 789 Kč s příslušenstvím, zastavil (výrok IV). Dále rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit České republice na účet Obvodního soudu pro Prahu 2 náklady řízení ve výši 910 Kč (výrok V) a že žalovaná je povinna zaplatit České republice, na účet Obvodního soudu pro Prahu 2, náklady řízení ve výši 228 Kč (výrok VI). Konečně vyslovil, že žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok VII).

3. Soud prvního stupně vzal za zjištěné, že proti žalobci bylo usnesením Okresního státního zastupitelství v Liberci ze dne 10. 5. 2005, č. j. [REDAKCE] zahájeno trestní stíhání pro trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle ustanovení § 148 odst. 1, 2, 4 tr. zákona a dále pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle ustanovení § 158 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. a), c) tr. zákona. Žalobce podal proti tomuto usnesení stížnost, která byla zamítnuta. Dne 9. 5. 2005 došlo v bytě žalobce k domovní prohlídce a následně i k prohlídce jiných prostor. Na návrh státního zástupce byl usnesením Okresního soudu v Liberci žalobce vzat do vazby, stížnost žalobce proti usnesení o vzetí do vazby byla jako nedůvodná zamítnuta. Ve vazbě strávil žalobce celkem 77 dní. Přípravné řízení se vedlo řadu let, žalobce se dostavoval pravidelně k výslechům. Na žalobce byla státním zástupcem podána obžaloba, a to celkem 2x, neboť první obžaloba byla dne 22. 1. 2010 vrácena soudem státnímu zástupci zpět k došetření. Druhá obžaloba byla následně podána dne 29. 6. 2011, řízení o ní bylo u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec vedeno po spojení s jinou věcí pod sp. zn. [REDAKCE]. V řízení před soudem pak probíhalo několik hlavních líčení a nyní pravomocným rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka Liberec ze dne 26. 9. 2012, sp. zn. [REDAKCE] byl žalobce zproštěn obžaloby v plném rozsahu, a to z důvodu § 226 písm. c) tr. řádu, tedy že nebylo prokázáno, že by skutek spáchal žalobce. Současně vyšlo najevo, že rozhodnutím ředitele Policie České republiky, Správy severočeského kraje ze dne 4. 7. 2005, značky 928/2005, byl žalobce podle § 107 odst. 1 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky (dále jen „služební zákon“), propuštěn ze služebního poměru příslušníka Policie České republiky za porušení povinnosti stanovené zvláštním omezením v § 152 odst. 2 písm. b) služebního zákona s tím, že žalobce měl od července 2003 do května 2005 účast na živnostenském podnikání firmy [REDAKCE] a od 10. 4. 2004 firmy [REDAKCE] aniž by k tomu měl předchozí souhlas nadřízeného služebního funkcionáře.

Rozhodnutí o tom nabylo právní moci dne 18. 10. 2005. Navazujícím rozhodnutím ze dne 11. 5. 2005, č. j. [REDAKCE] pak bylo rozhodnuto, že žalobci nepřisluší plat.

4. V rovině právního posouzení vyšel soud prvního stupně z toho, že usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. řádu je nezákonným rozhodnutím ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OdpŠk“) v případě, kdy trestní stíhání – jako v této věci - neskončí pravomocným odsouzením, čímž žalobci vznikl nárok na náhradu škody, resp. nemajetkové újmy z titulu vydání nezákonného rozhodnutí dle § 7 odst. 1 a § 31a OdpŠk.

5. Ve vztahu k (prvému) nároku z ušlého zisku ve výši 89 600 Kč ze služebního poměru za měsíce květen až srpen 2005 a dále ve vztahu k (druhému) nároku na zaplacení částky 189 745 Kč představující ušlý zisk žalobce na odchodném a náhradu škody ve výši 972 000 Kč představující (coby třetí nárok) ušlý zisk žalobce na příspěvku za službu a konečně i ve vztahu k požadavku na zaplacení částky 50 000 Kč coby nákladů, jež žalobce vynaložil na úhradu nákladů právního zastoupení JUDr. Císařem, advokátem, v souvislosti s řízením ve věcech služebního poměru (pátý nárok, první část), soud prvního stupně dospěl k závěru, že zde není dána nezbytná příčinná souvislost mezi skončením služebního poměru a rozhodnutím o sdělení obvinění, neboť skončení služebního poměru se odvíjelo od skutečností (nedovoleného podnikání žalobce), jež nastaly před zahájením trestního stíhání. Samostatnou příčinou vzniku žalobcem tvrzené škody byla skutečnost, jež s trestním řízením bezprostředně nesouvisela, navíc rozhodnutí služebního funkcionáře nebylo v předepsaném řízení zrušeno a soud jej v kompenzačním řízení nemůže přezkoumávat. Nárok na náhradu škody odpovídající nákladům manželky na cesty z místa jejího bydliště do místa výkonu vazby za žalobcem (čtvrtý nárok) shledal soud prvního stupně opodstatněným.

6. Ohledně částky 42 253 Kč za úkony právní služby poskytnuté JUDr. Císařem, které nebyly žalovanou uznány v rámci obhajoby v trestním řízení (pátý nárok, druhá část), soud prvního stupně zdůraznil, že žalobce přes výzvu podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. neunesl břemeno tvrzení ani břemeno důkazní ohledně vzniku škody, proto žalobu ohledně částky 18 454 Kč jako nedůvodnou zamítnul, zbývající část nároku na náhradu nákladů vynaložených žalobcem na zrušení nezákonného rozhodnutí v rozsahu 23 793 Kč shledal soud prvního stupně opodstatněnou a žalobci ji proto přiznal.

7. Šestým nárokem žalobce byl nárok na přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která mu měla vzniknout nesprávným úředním postupem, a to porušením povinnosti vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Soud prvního stupně po zhodnocení jednotlivých kritérií dle § 31a odst. 3 OdpŠk, vyšel z toho, že řízení trvalo 7 let a 7 měsíců, což je doba s ohledem na zjištěné okolnosti případu nepřiměřená. Za posuzované trestní řízení v délce trvání 7 let a 7 měsíců soud prvního stupně přiznal žalobci základní částku ve výši 98 750 Kč, když vycházel z částky 15 000 Kč za první dva a z částky 15 000 Kč za každý další rok řízení a z částky 1 250 Kč za každý další měsíc a modifikoval ji jednotlivými zákonnými kritérii a ve výsledku ji snížil pak o 20 %. Protože žalovaná již žalobci dobrovolně plnila částku vyšší, žalobu v tomto rozsahu zamítl.

8. U sedmého nároku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 780 000 Kč za vydání nezákonného rozhodnutí v podobě usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 10. 5. 2005 soud prvního stupně připomenul, že žalobce původně v žalobě uplatnil nárok ve výši 900 000 Kč, když tento nárok k výzvě soudu později rozdělil na částku 120 000 Kč

za období od počátku trestního stíhání do účinnosti zákona č. 160/2006 Sb. a na částku 780 000 Kč za období od 27. 4. 2006 do skončení trestního stíhání. Nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 120 000 Kč byl vyloučen k samostatnému projednání a o něm rozhodl Městský soud v Praze, jakožto soud prvního stupně. V nyní posuzované věci zůstal předmětem řízení nárok na zaplacení přiměřeného zadostiučinění ve výši 780 000 Kč za období od 27. 4. 2006 do skončení trestního stíhání.

9. Přihlížeje k povaze trestní věci, k délce trestního řízení a následků jím způsobených v osobnostní sféře žalobce, jakož i k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo, s podrobnější argumentací dospěl soud prvního stupně k závěru, že s ohledem na míru odškodnění jiných osob, které byl stíhán společně se žalobcem, je odpovídající částka částku 260 000 Kč (cca 40 000 Kč za rok trestního řízení), když částku 190 800 Kč žalobci přiznal a zbývající částku 69 200 Kč žalovaná sama uhradila. Při tom soud prvního stupně doplnil, že ohledně zásahů do pracovněprávní oblasti došlo k přetržení příčinné souvislosti s trestním stíháním, když byl žalobce propuštěn ze služebního poměru z důvodu porušení povinnosti stanovené zvláštním omezením v § 152 odst. 2 písm. b) služebního zákona nesouvisejících s trestním řízením a navíc k němu došlo v době, k níž se vztahuje nárok na ochranu osobnosti vyloučený k samostatnému projednání.

10. K odvolání žalobce i žalované Městský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) napadeným rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích I, II, III, V, VI a VII potvrdil (výrok I rozhodnutí odvolacího soudu) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok II rozhodnutí odvolacího soudu).

11. Odvolací soud skutkový stav nedoplňoval, a vyšel tak ze skutkových zjištění soudu prvního stupně.

12. Odvolací soud vycházel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, jež považoval za správná a úplná a rovněž se ztotožnil s jeho navazujícím právním posouzením. Vzal přitom též na zřetel, že u újmy způsobené samotným trestním stíháním bylo třeba přihlídnout k tomu, že žalobce již před svým propuštěním od policie porušoval zákon, když měl účast na podnikání, aniž by disponoval předchozím písemným souhlasem nadřízeného služebního orgánu a právě tímto svým angažmá přispěl k možnosti páčání trestné činnosti dalších osob, a to i přesto, že soud v trestním řízení neshledal jeho trestně-právní odpovědnost. Odvolací soud dále srovnával újmu způsobenou žalobci a dalšímu spoluobviněnému. S ostatními argumenty soudu prvního stupně se odvolací soud bezvýhradně ztotožnil.

II. Dovolání a vyjádření k němu

13. Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce v plném rozsahu dovoláním, které odůvodnil odkazem na znění § 237 o. s. ř., z něhož současně odcitoval všechny čtyři tam specifikované důvody přípustnosti dovolání. Napadenému rozhodnutí vytýkal, že nevyhovuje všem požadavkům na bezvadné odůvodnění, když odvolací soud nevezal v úvahu veškeré protiargumenty žalobce. Odvolací soud neměl pouze odkázat na zdůvodnění nalézacího soudu, aniž by se námitkami žalobce zaobíral a vysvětlil, proč námitkám žalobce i přesto přisvědčit nelze. U nároku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou trestního řízení soudy zamítly žalobu v částce 11 125 Kč s příslušenstvím, aniž by přihlídnuly ke sjednocujícímu stanovisku Nejvyššího soudu pod sp. zn. Cpjn 206/2010. Soudy nijak nezvýšily základní částku a nevysvětlily, proč je poskytována soudní ochrana tzv. dvojímú metru, tedy že soud na jedné straně sníží základní odškodnění z důvodu složitosti, ale přes zásadní význam pro žalobce na druhé straně korekci směrem nahoru neprovede. Soudy správně dospěly k závěru, že žalobce vedl svou

obhajobu aktivně a v jeho postupu mu nelze nic vyčítat. Avšak tento závěr nebyl promítnut do hodnocení jednotlivých kritérií, což je podle dovolatele v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu.

14. Žalobce se dále domáhal částky 710 800 Kč s příslušenstvím odpovídající nemajetkové újmě za „nezákonně vedené trestní stíhání“, když soudy mu přiznaly toliko 190 800 Kč s příslušenstvím a dále příslušenství z částky 69 200 Kč, která byla žalovanou v průběhu řízení uhrazena. Rozpočítaná částka 40 000 Kč za rok trestního řízení je podle dovolatele skutečně směšná a nelze si představit osobu, která by dobrovolně podstoupila tlak, kterému žalobce čelil za takto směšně nízkou částku, přitom ani jeden soud nedostal své povinnosti v obdobných případech rozhodovat podobně a přiměřeně. Odkázal na „rozhodnutí“ Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 a nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3750/11 a II. ÚS 590/08. Již v odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně žalobce opakovaně poukazoval na podle něj přílehlavá rozhodnutí soudů vyšších stupňů, která soud prvního stupně ani soud odvolací neregistrovaly. Žalobce v dovolání učinil (odkazem na spisové značky) přehled jiných případů, které se v několika rysech s případem žalobce podle jeho přesvědčení shodují.

15. Odvolací soud nárok žalobce porovnával s věcí dalšího poškozeného z téže trestní kauzy, a to případ P. C., vedený u soudu prvního stupně pod sp. zn. . Odvolací soud však podle mínění žalobce nesprávně posoudil důležitost těchto poškozených pro společnost a nesprávně přidal P. C. na významu, a to oproti žalobci, který působil jako vysoký policejní funkcionář.

16. Žádné jednání žalobce neodůvodňovalo trestní stíhání a už vůbec neexistovaly žádné důkazy, které by původní rozhodnutí o trestním stíhání alespoň podpořily. V daném případě nešlo o to, že by se důkazy nenašly, ale o to, že žádné důkazy neexistovaly. Žalobce oběma soudům předložil mnoho argumentů, pro které bylo možno o výši odškodnění rozhodnout „s odchylkou“.

17. Odvolací soud, potažmo nalézací soud dle žalobce nevycházely z úplně zjištěného skutkového stavu a neopíraly se o zcela konkrétní a přezkoumatelná hlediska, kterými jsou především závažnost nemajetkové újmy a ověřené okolnosti, za kterých k neoprávněnému zásahu do osobnosti žalobce došlo. Odvolací soud otázku zásahu do všech oblastí života žalobce (pracovní, osobní apod.) posoudil neprávě, v rozporu i se sjednocujícím stanoviskem Nejvyššího soudu Cpjn 206/2010, kdy nezohlednil kritéria pro přiznání přiměřeného a spravedlivého odškodnění. Účelem odškodnění je vyvážit či zmírnit újmu vzniklou na osobnosti fyzické osoby následkem protiprávního zásahu do jejích práv. Peněžitá náhrada má fyzické osobě umožnit opatřit si náhradní požitky, které její újmu zmírní. Při částce 3 333 Kč měsíčně nelze účelu satisfakce absolutně dostát.

18. Postup obou soudů shledává žalobce za porušení ústavně garantovaného práva na ochranu před zásahy do jeho soukromého a rodinného života. Ignorování rozhodnutí v jiných věcech nepochybně vede i k porušení principu proporcionality, na který žalobce opakovaně upozorňoval, a tím i práva zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny. Nehledě na to, že tímto postupem soudy nižších stupňů, zejména odvolací soud, nerespektovaly dosavadní judikaturu Nejvyššího soudu, pokud jde o požadavek, rozhodovat v obdobných věcech podobně (sp. zn.: 30 Cdo 2813/2011 a 30 Cdo 1203/2012).

19. Žalobce v dovolání předestřel podle jeho přesvědčení dosud judikatorně neřešenou otázku, zda doposud bezúhonnému poškozenému, u kterého došlo ke zproštění obžaloby v případě, kdy mu bezesporu hrozil nepodmíněný trest odnětí svobody, má být přiznáno

odškodnění srovnatelné s odškodněním, které bylo v jiném případě přiznáno recidivistovi, u něhož byla výrazně nižší horní sazba trestného činu, a u kterého taktéž došlo ke zproštění obžaloby.

20. Za lichý považoval žalobce v dovolání závěr převzatý odvolacím soudem, že se novinové články z roku 2005 nemohou promítnout do výše zadostiučinění, zvláště, bylo-li zdrojem těchto článků prohlášení státního zástupce.

21. Žalobou byly uplatněny i náklady na obhajobu a hotové výdaje obhájců v částce 42 247 Kč s příslušenstvím, kdy soudy obou stupňů počítaly s aktuální dojezdovou vzdáleností a nepřihlédly k obtížné dopravní situaci mezi Libercem a Ústím nad Labem v rozhodné době.

22. Další dovolací výhrada žalobce se pojila k nárokům souvisejícím s ukončením služebního poměru. Soudy zcela opomenuly svědecké výpovědi svědků, kteří vnímali propuštění žalobce v příčinné souvislosti s trestním stíháním, nikoli v jiné skutečnosti, z níž naopak vycházelo pravomocné rozhodnutí nadřízeného služebního funkcionáře. I navazující rozhodnutí ve správním soudnictví je podle dovolatele nesprávné a nemůže být podkladem pro přetržení příčinné souvislosti.

23. Odvolacímu soudu žalobce v dovolání vytýká i procesní pochybení záležející v tom, že nepřezkoumal postup soudu prvního stupně, který chybně nepřipustil změnu (rozšíření) žaloby o nový požadavek na poskytnutí omluvy, což odporuje judikatuře Ústavního soudu vyjádřené například v nálezu sp. zn. II. ÚS 138/079.

24. Za nesprávný postup žalobce v dovolání považoval „nečinnost soudu stran nepřiměřeně dlouhého kompenzačního řízení“. Ani jeden soud tuto skutečnost nezohlednil, i přesto, že „námitka byla uplatněna před zákonnou koncentrací řízení“; zde žalobce odkázal jednak na odbornou literaturu a jednak poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3870/2012 a 30 Cdo 1818/2015. Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věci Žirovnický vs. Česká republika, v rozsudku ze dne 8. 2. 2018 přitom dospěl k závěru, že soudní řízení o náhradě škody pro průtahy v řízení by nemělo trvat déle, než 1 rok a 6 měsíců na jednom stupni a déle než 2 roky na dvou stupních. Dále ESLP zdůraznil, že kdykoli se vyskytnou průtahy v takových řízeních, potom orgán, který posuzuje výši kompenzace, by měl uznat vlastní průtahy a přiznat poměrně vysokou výši náhrady škody, resp. nemajetkové újmy.

25. Žalobce rovněž nesouhlasil v podaném dovolání s tím, že mu byla uložena povinnost k náhradě nákladů řízení, ač byl v době jeho zahájení ze zákona osvobozen od soudních poplatků. Závěrem potom navrhoval, aby bylo napadené rozhodnutí odvolacího soudu, popř. i rozhodnutí soudů prvního stupně zrušeno a věc vrácena k dalšímu řízení.

26. Žalovaná se k podanému dovolání nevyjádřila

III. Zastoupení, včasnost a náležitosti dovolání

27. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (viz čl. II odst. 2 a čl. XII zákona č. 296/2017 Sb.), dále jen „o. s. ř.“,

28. Dovolání bylo podáno včas a osobou k tomu oprávněnou, řádně zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1 o. s. ř.) a Nejvyšší soud se proto zabýval tím, zda má predepsané obsahové náležitosti.

29. Posuzované dovolání zčásti neobsahuje náležitosti vyžadované ustanovením § 241a odst. 2 o. s. ř., neboť žalobce v tomu odpovídajícím rozsahu konkrétně nevymezil,

v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání. Žalobce v úvodu dovolání pouze parafrázoval obsah ustanovení § 237 o. s. ř., když uvedl, že: „napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu *a současně* z důvodu vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu doposud nebyla vyřešena. Dovolatel je přesvědčen, že je v jeho případě dovolání přípustné *i tehdy*, závisí-li napadené rozhodnutí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva vztahující se k ochraně základních práv a svobod, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Ústavního soudu. Přípustnost dovolání lze shledat *i za situace*, dospěje-li dovolací soud k závěru, že by se měl odchýlit od své dosavadní judikatury, tj. nikoliv že má dovolací soud posoudit jinak otázku vyřešenou soudem odvolacím“.

30. Takové alternativní vymezení přípustnosti dovolání se však navzájem vylučuje, a proto není způsobilým vymezením přípustnosti dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. Z povahy věci vyplývá, že v konkrétním případě může být splněno vždy pouze jedno ze zákonem stanovených kritérií přípustnosti dovolání - splnění jednoho kritéria přípustnosti dovolání zpravidla vylučuje, aby současně pro řešení téže otázky bylo naplněno kritérium jiné (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 26 Cdo 1590/2014, ústavní stížnost proti němu podanou Ústavní soud usnesením ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. I. ÚS 2967/2014, odmítl).

31. Nejvyšší soud přitom ve svých rozhodnutích opakovaně uvedl, že k projednání dovolání nepostačuje pouhá citace textu ustanovení § 237 o. s. ř., aniž by bylo z dovolání – a to zvláště pro každou jednotlivou otázku - zřejmé, od jaké (konkrétní) ustálené rozhodovací praxe se v rozhodnutí odvolací soud odchýlil, která konkrétní otázka hmotného či procesního práva má být dovolacím soudem vyřešena nebo je rozhodována rozdílně, případně od kterého (svého dříve přijatého) řešení se dovolací soud má odchýlit (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1559/2013, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2488/2013, proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. I. ÚS 3524/13; rozhodnutí Nejvyššího soudu v tomto usnesení citovaná jsou dostupná na www.nsoud.cz, usnesení Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>). Nejvyšší soud, vázán podaným dovoláním, se proto mohl dále zabývat je těmi otázkami, kde ve vlastním textu dovolání žalobce jeho přípustnost *expressis verbis* vyjádřil.

32. Dovolání tak nelze projednat ve vztahu k námitce dovolávající se následků způsobených medializací celé trestní kauzy ve sdělovacích prostředcích, rovněž vymezení přípustnosti dovolání zcela absentuje v případě všech nároků souvisejících se skončením služebního poměru, to je náhrady škody ve výši 89 600 Kč a 189 745 Kč v podobě ušlého zisku (první a druhý nárok) a v podobě náhrady škody v částce 972 000 Kč v podobě uniklého příspěvku na službu (třetí nárok) a ani ohledně částky 50 000 Kč (náklady na zastupování v řízení o ukončení služebního poměru – nárok pátý, část první). Stejně závěry pak neodvratně platí i pro náklady obhajoby v trestním řízení a argumentaci žalobce o nesprávném určení náhrady spojeného s cestami mezi [REDAKCE] kde rovněž žalobce konkrétně neoznačil žádný z důvodů přípustnosti dovolání.

IV. Přípustnost dovolání

33. Podle § 236 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

34. Dle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

35. Podle § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř. dovolání podle § 237 není přípustné proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv a o pracovněprávní vztahy; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

36. Dovolání žalobce, jímž napadá výrok I rozsudku odvolacího soudu v rozsahu, kterým byl ohledně částky 11 125 Kč (nárok šestý na zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení a nárok pátý, část druhá ve výši 42 247 Kč, coby náklady na obhajobu v trestním řízení) potvrzen vyhovující výrok II rozsudku soudu prvního stupně, není objektivně přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť nejde o vztah ze spotřebitelské smlouvy nebo o vztah pracovněprávní a napadeným výrokem bylo v této části rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč (k příslušenství pohledávky se nepřihlíží). Za rozhodnou pro posouzení přípustnosti dovolání z hlediska finančního limitu je sice třeba považovat výši peněžitého plnění, jež bylo předmětem odvolacího řízení, avšak pouze v rozsahu, jenž může být rozhodnutím odvolacího soudu přímo dotčen. I podle důvodové zprávy k zákonu č. 296/2017 Sb., který mimo jiné nově formuloval § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř., si navrhovaná změna v prvé řadě pomoci rozšíření výjimek z jinak široce formulované přípustnosti dovolání kladla za cíl odbřemenění odvolacího soudu. Ke změnám navrhovaným v tomto ustanovení důvodová zpráva uváděla, že: „ve sporech o peněžité plnění nepřevyšující 50 000 Kč je přípustnost dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu vyloučena jen v případech, kdy o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč bylo rozhodnuto dovoláním napadeným výrokem. Jinak řečeno, tam, kde předmětem sporu je zaplacení částky nepřevyšující 50 000 Kč, nevylučuje ustanovení § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustnost dovolání proti těm rozhodnutím odvolacího soudu, která (ač vydána v rámci takového sporu) nejsou rozhodnutími o peněžitém plnění (např. šlo-li o mezitímní rozsudek). Navrhovaná změna má tuto možnost vyloučit“. Z citované důvodové zprávy je tak nutno dovodit, že znění § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř. účinné od 30. 9. 2017 znamená, oproti do té doby účinné úpravě, další zúžení možnosti podání dovolání v tzv. bagatelních věcech, nikoli její rozšíření (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2018, sp. zn. 25 Cdo 2384/2018, ze dne 5. 9. 2018, sp. zn. 26 Cdo 2327/2018, ze dne 17. 10. 2018, sp. zn. 26 Cdo 3371/2018, nebo ze dne 11. 9. 2018, sp. zn. 28 Cdo 2789/2018, kdy ústavní stížnost směřující proti poslední označenému rozhodnutí byla pro zjevnou neopodstatněnost odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 14. 5. 2019, sp. zn. III. ÚS 3946/2018). Řečeno jinak: dovolání nelze úspěšně podat proti výroku, jímž bylo rozhodnuto o skutkově samostatném nároku, domáhá-li se ve vztahu k němu dovolatel přezkumu (ne)přiznání částky nižší, než 50 000 Kč.

37. Pokud se žalobce řídil ne zcela přesným poučením odvolacího soudu o přípustnosti dovolání, pak soudní praxe dlouhodobě dovozuje, že přípustnost dovolání takovým nesprávným poučením založena není. Nesprávné poučení odvolacího soudu o tom, že dovolání je přípustné, přípustnost dovolání nezakládá (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2003, sp. zn. 29 Odo 10/2003, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 1486/2012).

38. Z uvedeného vyplývá, že dovolání žalobce částečně směřuje proti takovému výroku rozhodnutí odvolacího soudu, proti němuž není tento mimořádný opravný prostředek přípustný. Nejvyšší soud jej proto podle ustanovení § 243c odst. 1 věty první o. s. ř. odmítl.

39. Rovněž výhrada žalobce, že se odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí nevypořádal se všemi jeho námitkami, že jeho rozhodnutí nesplňuje požadavek řádného odůvodnění, že se omezil na pouhé převzetí právních závěrů soudu prvního stupně, se kterými se ztotožnil, aniž se jimi sám blíže zabýval, přípustnost dovolání není způsobilá založit. Nejvyšší soud již dříve konstatoval, že judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) zastává názor, že ačkoliv čl. 6 odst. 1 Úmluvy soudy zavazuje, aby svá rozhodnutí odůvodňovaly, tento závazek nemůže být chápán tak, že vyžaduje podrobnou odpověď na každý argument, a proto rozsah této povinnosti se může měnit podle povahy rozhodnutí a musí být analyzován ve světle okolností každého případu. Odvolací soud se tak při zamítnutí odvolání v principu může omezit na převzetí odůvodnění nižšího soudu. Shodně judikuje i Ústavní soud (srov. náleze ze dne 11. 5. 2004, sp. zn. III. ÚS 266/03, uveřejněný pod číslem 67/2004 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). Odvolacímu soudu nelze ani vyčítat, že se ztotožnil s právní argumentací soudu prvního stupně a v důsledku toho ji zčásti formulačně vzal za základ svého rozhodnutí (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2005, sp. zn. 26 Cdo 867/2004, ze dne 31. 10. 2008, sp. zn. 33 Odo 1255/2006, proti němuž podaná ústavní stížnost byla zamítnuta nálezem Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2011, sp. zn. I. ÚS 299/09, uveřejněným pod číslem 142/2011 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, a v nich uvedenou judikaturu).

40. Ani dovoláním zpochybňovaná otázka správnosti a úplnosti zjištěného skutkového stavu nezakládá přípustnost dovolání, neboť jde o námitku proti skutkovým zjištěním, která není, podle současné právní úpravy, způsobilým dovolacím důvodem (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

41. Dovolání není přípustné ani v rozsahu, v němž žalobce své výtky na adresu napadeného rozsudku odvolacího soudu spojuje s počáteční fází trestního řízení (odposlechy, domovní prohlídka, vazba apod.) neboť k nim došlo v období do 26. 4. 20016, ve vztahu k němuž byly nároky žalobce vyloučeny k samostatnému projednání a rozhodoval o nich (v režimu ochrany osobnosti) Městský soud v Praze ve zcela jiném řízení. Uvedená výtka žalobce se tedy míjí s vlastním právním posouzením věci odvolacím soudem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. května 1999, 2 Cdon 808/97, uveřejněné pod č. 27/2001 ve Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), když ten, v plné shodě se soudem prvního stupně v důvodech svého rozhodnutí objasnil, proč dané nároky nejsou předmětem jím projednávané věci.

42. Přípustnost dovolání z téhož důvodu nezakládá ani žalobcova otázka, zda doposud bezúhonnému poškozenému, u kterého dojde ke zproštění obžaloby v případě, že mu hrozil nepodmíněný trest odnětí svobody, má být přiznáno odškodnění srovnatelné s odškodněním, které bylo v jiném případě přiznáno recidivistovi, neboť ani na jejím řešení nebylo napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve skutečnosti vystavěno (odvolací soud srovnával postavení žalobce s dalším rovněž do té doby netrestaným spoluobviněným).

43. Dovoláním formulovaná otázka, zda byly soudy „nečinné stran nepřiměřeně dlouhého kompenzačního řízení“ nemůže založit přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř., neboť při jejím řešení se odvolací soud neodchýlil od řešení přijatého v judikatuře Nejvyššího soudu, např. v rozsudku ze dne 19. 7. 2017, sp. zn. 30 Cdo 5189/2016. Podle tam uvedených závěrů je s ohledem na dispoziční zásadu ovládající sporné občanské soudní řízení nadále na poškozeném, aby požadavek na navýšení zadostiučinění z důvodu jeho pozdního

poskytnutí projevujícího se nepřiměřenou délkou odškodňovacího řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publikované ve Sbírce zákonů jako sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí, pod č. 209/1992, dále jen „Úmluva“) uplatnil, a to jakmile jeho celkovou délku začne jako nepřiměřenou považovat (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3694/2011, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1098/2014). V takovém případě se v souladu se Stanoviskem uplatní zásada presumpce vzniku nemajetkové újmy a je na žalované, aby ke své obraně uvedený odpovědnostní předpoklad (nepřiměřenost délky tohoto kompenzačního řízení) případně popřela. Poněvadž se ale z procesního hlediska jedná o nově nastalou skutečnost, neuplatní se na posouzení takového požadavku dovolatele účinky koncentrace řízení (§ 118b odst. 1 o. s. ř.) a v případě odvolacího řízení účinky neúplné apelace (§ 205a o. s. ř.), jak bylo podrobně rozvedeno v již zmiňovaném rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2017, sp. zn. 30 Cdo 5189/2016. V projednávané věci však zůstává významné, že žalobce dosud v řízení žádný takový požadavek procesně korektním způsobem jednoznačně neuplatnil.

44. V projednávané věci žalobce dovoláním napadl rovněž výrok I rozsudku odvolacího soudu, o věci samé, pokud jím byl potvrzen výrok V rozsudku soudu prvního stupně, o povinnosti žalobce nahradit žalované náklady řízení. Takové dovolání je však podle § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř. rovněž nepřijatelné, proto je v tomto rozsahu Nejvyšší soud taktéž odmítl (§ 243c odst. 1 o. s. ř.).

45. Dovolání je naopak přípustné pro řešení otázky možnosti přezkumu usnesení soudu prvního stupně o nepřipuštění změny žaloby a pro výhradu o neúplném posouzení nároku na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou vedením trestního řízení, neboť při jejich řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu.

V. Důvodnost dovolání a právní úvahy odvolacího soudu

46. Dovolání je důvodné.

47. Podle § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) [dále též jako „OdpŠk“ nebo „zák. č. 82/1998 Sb.“] nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.

48. Podle § 31a odst. 1 OdpŠk bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.

49. Podle § 31a odst. 2 OdpŠk zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

50. Podle dlouhodobě ustálené soudní praxe odpovídá stát za škodu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu; protože zákon č. 82/1998 Sb. tento nárok výslovně neupravuje, vychází se z analogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje.

Neposuzuje se tedy správnost postupu orgánů činných v trestním řízení při zahájení trestního stíhání (nejde o nesprávný úřední postup), rozhodující je výsledek trestního stíhání (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 1990, sp. zn. 1 Cz 6/90, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 35/1991, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1487/2001).

51. V rozsudku ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, uveřejněném pod číslem 122/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud shrnul dosavadní judikaturní vývoj a odůvodnil závěr, že zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle § 31a odst. 2 OdpŠk, jenž je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Výše soudem přiznaného zadostiučinění musí odpovídat výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích s projednávanou věcí shodují. Jinak vyjádřeno, výše přiznaného zadostiučinění by se neměla bez zjevných a podstatných skutkových odlišností konkrétního případu podstatně odlišovat od zadostiučinění přiznaného v případě skutkově obdobném. Významnější odchylka je v tomto směru možná jen tehdy, bude-li soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna.

52. Na uvedené závěry pak Nejvyšší soud navázal v rozsudku ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1747/2014, uveřejněném pod číslem 67/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, v němž doplnil, že pokud nelze nalézt takový případ, který by se v podstatných znacích shodoval s projednávanou věcí, je třeba provést srovnání s jinými případy náhrad nemajetkové újmy. Soud přitom neopomene uvést podstatné společné a rozdílné znaky a v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlit, jakým způsobem se tyto společné a rozdílné znaky promítly do výše stanoveného zadostiučinění, tj. z jakého důvodu je přiznané zadostiučinění přiměřené ve srovnání s jiným zadostiučiněním přiznaným z jiného právního důvodu. Nebude-li možné postupovat ani podle jiného případu náhrady nemajetkové újmy, je třeba stanovit přiměřené zadostiučinění v takové výši, která bude odpovídat ekonomické realitě České republiky a tomu, co by obecně bylo vnímáno jako spravedlivé (např. s ohledem na cenovou úroveň nebo výši průměrné mzdy). V každém případě je primárně na žalobci, aby zvolil přesvědčivé srovnání, podle kterého jeho újma z hlediska spravedlnosti není menší než újma jiná, za kterou se přiznává minimálně žalovaná částka.

53. V poměrech projednávané věci odvolací soud navázal na závěry soudu prvního stupně a rozebral jednotlivá kritéria pro určení výše peněžitého zadostiučinění (povaha trestní věci, délka trestního stíhání, dopady trestního stíhání do osobnosti sféry žalobce) a výslednou částku stanovil na základě své úvahy s důrazem na to, že výši zadostiučinění poměřoval s tím, čeho se dostalo spoluobviněnému P. C. v řízení vedeném u soudu prvního stupně pod sp. zn. Žalobce však v průběhu řízení poukazoval i na další rozhodnutí Nejvyššího a Ústavního soudu v jiných věcech (srov. např. závěrečný návrh žalobce ze dne 7. 6. 2017), z nichž odvozoval, co do výše požadovaného zadostiučinění, pro sebe příznivé skutečnosti. Odvolací soud (soud prvního stupně) se však touto jeho nosnou argumentací podrobněji nezabýval a alespoň stručně nevysvětlil, zda a v jakém rozsahu jsou ona rozhodnutí (skutkové okolnosti v nich vyjevené) způsobila ke srovnání s projednávaným nárokem žalobce. Nejvyšší soud pak doplňuje, že naopak, pro účely dovolacího řízení, nemohl přihlížet k rozhodnutím soudů žalobcem nově označeným až v dovolání, neboť byl pro něj rozhodující skutkový stav v době vydání napadeného rozsudku odvolacího soudu (srov. § 243f odst. 1 o. s. ř.).

54. Jelikož odvolací soud pominul žalobcovu argumentaci o srovnatelných případech, nepostupoval v souladu s ustálenou judikaturou dovolacího soudu, podle níž je třeba provést srovnání s jinými případy náhrad nemajetkové újmy včetně těch, které na podporu svého žalobního požadavku předložil (označil) žalobce. Právní posouzení výše přiměřeného peněžitého zadostiučinění je z uvedeného důvodu prozatím předčasné a tudíž nesprávné.

55. Vzhledem k uvedenému je předčasné zabývat se dovolací námitkou žalobce spočívající v tom, že přiznaná výše peněžitého zadostiučinění je zcela zjevně nepřiměřená, neboť dovolací soud nemůže předjímat nový závěr odvolacího soudu ohledně výše zadostiučinění. To platí zcela i pro námitky, že tím mělo současně dojít k zásahu do ústavně garantovaných práv žalobce.

56. Nejvyšší soud ve svých úvahách, při zvažování důvodnosti navazujících výtek žalobce na adresu nepřipuštění rozšíření jím podané žaloby o požadavek na omluvu, nemohl přehlédnout, že plénum Ústavního soudu přijalo dne 15. 11. 2016 pod sp. zn. Pl. ÚS-st. 43/16 stanovisko, uveřejněné pod č. 394/ 2016 Sb., z jehož odůvodnění (bod 17.) vyplývá pro obecné soudy závazný názor (čl. 89 odst. 2 Ústavy), že rozhodování soudů podle § 95 o. s. ř. (o tom, zda připustí změnu žaloby či nikoliv) je způsobilé zasáhnout do práv jednotlivce. Ústavní soud považuje za ústavně souladný toliko takový výklad občanského soudního řádu, podle něhož odvolací soud v rámci řízení o odvolání proti rozhodnutí ve věci samé není vázán usnesením podle ustanovení § 95 odst. 2 o. s. ř. (byť formálně nezrušeným) a je oprávněn, resp. v případě uplatnění relevantní námitky [§ 205 odst. 2 písm. c), g) o. s. ř.] povinen, rozhodnutí o nepřipuštění změny žaloby v plném rozsahu přezkoumat.

57. Žalobce v poměrech projednávané věci uplatnil již v průběhu řízení před soudem prvního stupně též nárok na poskytnutí omluvy, a to podáním ze dne 9. 12. 2014 (č. 1. 91 a násl. spisu), kdy rozšířil svůj nárok právě a jen o požadavek na poskytnutí blíže specifikované písemné omluvy. Takto učiněná změna žaloby však nebyla připuštěna usnesením soudu prvního stupně vyhlášeným při jednání konaném dne 31. 1. 2017 (č. 1. 197 verte spisu), kteréžto usnesení nebylo při svém vyhlášení odůvodněno.

58. Žalobce s popsáním procesním postupem nesouhlasil a brojil proti němu (způsobem předvídaným ve výše zmiňovaném nálezu pléna Ústavního soudu) znovu i v odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně (k tomu viz č. 1. 278 a násl. spisu), odvolací soud však ve svých úvahách své stanovisko k dané odvolací výhradě nezaujal. Závazný dopad uvedeného výkladu Ústavního soudu v otázce, zda se má odvolací soud (a konec konců případně i dovolací soud) zabývat okolnostmi nepřipuštění změny žaloby, činí dovolání v této věci nejen přípustným, ale i důvodným. Odvolací soud měl předcházející procesní rozhodnutí o nepřipuštění změny žaloby přezkoumat a v té souvislosti též zvažovat, zda a v jakém rozsahu šlo vskutku o uplatňování nového nároku, který by neměl žádnou skutkovou souvislost s dříve uplatněným nárokem, resp. zda vskutku výsledky dosavadního řízení nemohly být podkladem pro řízení o změněném návrhu. To platí o to více za situace, kdy o nepřipuštění změny žaloby bylo rozhodnuto až se značným časovým odstupem (§ 154 odst. 1 ve spojení s § 167 odst. 2 o. s. ř.). Nejvyšší soud nad rámec uvedeného podotýká, že část žalobcem nově požadované omluvy se netýká nyní projednávané věci, ale váže se zřetelně k nároku již dříve vyloučenému k samostatnému projednání a rozhodnutí. Jelikož se odvolací soud správností postupu soudu prvního stupně při rozhodování o nepřipuštění rozšíření žaloby podrobněji nezabýval, je jím učiněné právní posouzení i potud neúplné, tedy prozatím i nesprávné.

59. Vzhledem k přípustnosti dovolání Nejvyšší soud podle § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. dále z úřední povinnosti přezkoumal, zda řízení nebylo postiženo vadami uvedenými v § 229

odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., respektive jinými vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a shledal, že řízení před odvolacím soudem takovou jinou vadou, v rozsahu, v němž bylo dovolání shledáno přípustným, řízení zatíženo nebylo.

VI. Závěr

60. Nejvyšší soud vzhledem k výše uvedenému napadený rozsudek odvolacího soudu v rozsahu, v němž dovolání shledal přípustným podle ustanovení § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil, a to včetně navazujícího nákladového výroku a věc mu v tomu odpovídajícím rozsahu vrátil k dalšímu řízení. Ve zbývajícím rozsahu dovolání zčásti pro jeho vady, které nebyly ve stanovené lhůtě odstraněny a zčásti pro jeho nepřípustnost odmítl (§243c odst. 1 o. s. ř.).

61. V rámci nového projednání věci bude na odvolacím soudu, aby znovu zvážil, zda a v jakém rozsahu je případně možné projednat požadavek žalobce na omluvu a ve vztahu k výši zadostiučinění za nezákonné trestní stíhání v intencích výše nastíněných názorů provede opětovně srovnání případu žalobce s jinými případy, které žalobce označil (označí). Při té příležitosti rovněž zváží, zda okolnosti, které podle jeho mínění měly snižovat výši odškodnění, a které měly mít původ v nezákonném jednání žalobce, byly skutečně v příčinné souvislosti s vydáním nezákonného rozhodnutí o trestním stíhání a jeho vedením.

62. Soudy jsou ve smyslu § 243g odst. 1 části první věty za středníkem o. s. ř. ve spojení s § 226 o. s. ř. vázány právními názory dovolacího soudu v tomto rozhodnutí vyslovenými.

63. O náhradě nákladů řízení včetně nákladů řízení dovolacího rozhodne soud v rámci nového rozhodnutí ve věci (§ 243g odst. 1 o. s. ř.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 27. 11. 2019

JUDr. Bohumil Dvořák v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Bc. Pavlína Tručková